

Κορωνοϊός και η σχέση του με την μαζική υστερία.

Ο κορωνοϊός ήταν και είναι ένα θέμα που απασχόλησε ολόκληρο τον πλανήτη εφόσον εκατομύρια ζωές τέθηκαν σε κίνδυνο λόγω της εύκολης μετάδοσής του αλλά και των βαρύτερων επιπτώσεών του στην σωματική υγεία κάθε ανθρώπου ανεξαρτήτως ηλικίας. Η καθημερινή ζωή μας υπέστη ριζικές αλλαγές λόγω των μέτρων προστασίας που έπρεπε να τεθούν σε ισχύ για την προστασία μας. Ψυχαναγκαστικά φαινόμενα έλαβαν χώρα όπως το συχνό πλύσιμο χεριών με την επακόλουθη απολύμανση επιφανειών και αντικειμένων. Η χρήση μάσκας ήταν επίσης ένα υποχρεωτικό μέτρο προστασίας το οποίο αν και ακούγεται απλό εντούτις δυσκόλεψε αλλά και απέκρυψε την συναισθηματική επικοινωνία ανάμεσα στους ανθρώπους. Βασικά στοιχεία της επικοινωνίας με τη γλώσσα του σώματος όπως οι εκφράσεις του προσώπου καλύφθηκαν από ένα κομμάτι πανί γεγονός που αποξένωσε ακόμη περισσότερο τους ανθρώπους. Η υποχρεωτική τήρηση αποστάσεων και ο εγκλεισμός στο σπίτι είχαν αρκετές συνέπειες στην ψυχική υγεία τις οποίες δεν γίνεται να παραβλέψουμε. Τα ποσοστά αγχωδών και καταθλιπτικών διαταραχών αυξήθηκαν ραγδαία και πολλοί χρειάστηκε να απευθυνθούν σε ειδικούς ψυχικής υγείας προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα αυτά.

Ποια είναι όμως η σχέση της πανδημίας με την μαζική υστερία;

Η μαζική υστερία έγινε αντιληπτή το 1518 με το γνωστό περιστατικό της χορομανίας, επίσης γνωστό και ως επιδημία χορού (dancing plague), το οποίο ήταν ιδιαίτερα έντονο στο Στρασβούργο. Πολλά άτομα τα οποία, σύμφωνα με την ιστορία, βρίσκονταν σε κατάσταση ημιαναισθησίας, συνέχισαν να χορεύουν για μέρες ακόμη και βδομάδες μέχρι να επέλθει ο θάνατός τους από σπασμο πλευρών, εξάντληση ή καρδιακή προσβολή (Bartholomew, 2001).

Έκτοτε, αρκετά παρόμοια περιστατικά έχουν λάβει χώρα, με τα τελευταία να σημειώνονται κατά τη διάρκεια της επιδημίας του κορωνοϊού. Πιο συγκεκριμένα, στο Ιράν 100 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στην προσπάθειά τους να «καθαρίσουν» το σώμα τους με βιομηχανική αιθανόλη (Gharebaghi & Heidary, 2020). Σε ένα χωριό της Ουκρανίας, σημειώθηκε συμβάν υστερίας όταν κάτοικοι επιτέθηκαν σε αστυνομικούς που μετέφεραν πολίτες της Κίνας ώστε να μπουν σε καραντίνα σε ένα ινστιτούτο σπα με την δικαιολογία ότι τους μετέδωσαν τα πρώτα κρούσματα του ιού. Το περιστατικό είχε άσχημη κατάληξη καθώς αρκετοί αστυνομικοί και πολίτες τραυματίστηκαν (ABC News, Retrieved 2020-07-26).

Αυτό που είναι γνωστό σχετικά με την μαζική υστερία σήμερα είναι ότι έχει να κάνει με την εκδήλωση παραληρητικών ιδεών, φαινόμενο το οποίο συνήθως λαμβάνει χώρα όταν μια απειλή, όπως μια νόσος ή μία καταστροφή αναμένονται να επέλθουν. Σε μία τέτοια κατάσταση, το άγχος τείνει να εκδηλώνεται με σωματικά συμπτώματα αφού ένα πλήθος κόσμου, λόγω του φόβου ότι θα μολυνθεί ή θα υποστεί ζημιά, εμφανίζει συμπτώματα νόσου τα οποία δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν από ιατρικούς ελέγχους. Συγκεκριμένα, έρευνες έχουν δείξει ότι επηρεάζεται το νευρικό σύστημα των ανθρώπων αυτών με αποτέλεσμα να έχουμε την εκδήλωση των παραληρητικών συμπεριφορών (Bartholomew & Wessely, 2002). Στην περίπτωση του κορωνοϊού, λόγω του αυξημένου άγχους από την ευκολία μετάδοσης του ιού, η οποία μπορούσε να οδηγήσει ακόμη και στον θάνατο, πολλοί ήταν αυτοί που έσπευσαν στα νοσοκομεία να εξεταστούν ακόμη και με συμπτώματα τα οποία δεν σχετίζονταν σε κανένα βαθμό με αυτά του ιού ή ήταν και ανύπαρκτα.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αλλά και οι εκστρατείες διαφόρων σωματείων κατά του κορωνοϊού είχαν καθοριστικό ρόλο στην κατάσταση αυτή αφού αποδεδειγμένα όλα τα δελτία ειδήσεων περιστρέφονταν γύρω από τον αριθμό κρουσμάτων/θανάτων ανά χώρα, μέτρα προστασίας και συμπτωματολογία. Όλη αυτή η κατάσταση σε συνδυασμό με τον επακόλουθο εγκλεισμό και τη μείωση των κοινωνικών επαφών, αύξησε ραγδαία τα επίπεδα άγχους του πληθυσμού.

Λόγω της επανάληψης των συμπτωμάτων αλλά και του φόβου που έγινε η νέα καθημερινή πραγματικότητα του πληθυσμού, ήταν αναμενόμενο να «παρεκτραπούν» κάποιες ομάδες πληθυσμού καθώς το άγχος και το στρες εκδηλώνονται με διαφορετικό βαθμό σε κάθε άνθρωπο όπως επίσης διαφορετικά είναι και τα επίπεδα αντοχής του καθενός από εμάς όταν βρεθεί κάτω από συνθήκες πίεσης.

Επειδή όμως οι αρχές και οι υγειονομικοί οργανισμοί μας προειδοποιούν για ένα νέο κύμα πανδημίας, είναι σημαντικό να επεξεργαστούμε προσεκτικά τα προαναφερθέντα συμβάντα ώστε στο μέλλον να μην έχουμε αυτές τις τόσο έντονες αλλά και παράλογες πολλές φορές αντιδράσεις. Αυτό που πρέπει σε κάθε περίπτωση να θυμόμαστε είναι το γεγονός ότι αν ακολουθήσουμε πιστά τις οδηγίες των ειδικών, δεν υπάρχει λόγος να αγχωνόμαστε καθώς προφυλάσσουμε και τον εαυτό μας αλλά και τους γύρω μας!

Βιβλιογραφία

Bartholomew, R. E. (2001). *Little green men, meowing nuns and head-hunting panics: A study of mass psychogenic illness and social delusion*. McFarland.

Bartholomew, R. E., & Wessely, S. (2002). Protean nature of mass sociogenic illness: from possessed nuns to chemical and biological terrorism fears. *The British Journal of Psychiatry*, *180*(4), 300-306.

Gharebaghi, R., & Heidary, F. (2020). COVID-19 and Iran: swimming with hands tied!. *Swiss Medical Weekly*, *150*(1516).

"Hysteria over coronavirus sparks violent protests in Ukraine". *ABC News*. Retrieved 2020-07-26.